

CYNLLUN IAITH GYMRAEG CYNGOR TREF MACHYNLETH	MACHYNLETH TOWN COUNCIL'S WELSH LANGUAGE SCHEME
Mae Cyngor Tref Machynlleth wedi mabwysiadu'r egwyddor, wrth gynnal busnes cyhoeddus yng Nghymru, y bydd yn trin y Gymraeg â'r Saesneg ar y sail eu bod yn gyfartal. Mae'r cynllun hwn yn nodi sut y bydd y Cyngor yn gweithredu'r egwyddor honno wrth ddarparu gwasanaethau i'r cyhoedd ym Machynlleth.	1 Machynlleth Town Council has adopted the principle that in the conduct of public business in Wales it will treat Welsh and English on a basis of equality. This scheme sets out how the Council will implement that principle in the provision of services to the public in Machynlleth.
Mae'r Cyngor yn cydnabod y gall aelodau'r cyhoedd fynegi eu barn a'u hanghenion yn well yn eu dewis iaith, mai mater o arfer da yn hytrach na goddefgarwch yw eu galluogi i ddefnyddio'u dewis iaith ac y gall gwadu'r hawl i ddefnyddio eu dewis iaith eu rhoi mewn sefyllfa anfanteisiol. Bydd y Cyngor felly yn cynnig i'r cyhoedd yr hawl i ddewis pa iaith i'w ddefnyddio wrth ymdrin ag ef.	2 The Council recognises that members of the public can express their views and needs better in their preferred language, that enabling them to use their preferred language is a matter of good practice rather than a concession and that the denial of that right could place members of the public at a real disadvantage. The Council will therefore offer the public the right to choose which language to use in dealings with the Council.
Nod y Cyngor mewn perthynas â'r Cynllun hwn yw: <ul style="list-style-type: none"> ○ galluogi pawb sydd yn defnyddio gwasanaeth neu drafod gyda'r Cyngor neu'n cyfrannu at y broses ddemocrataidd i wneud hyn trwy gyfrwng y Gymraeg neu'r Saesneg yn ôl dewis personol yr unigolyn. ○ hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg yn y gymuned. ○ annog eraill i hyrwyddo a defnyddio'r Gymraeg yn y gymuned. 	3 In relation to this Scheme, the Council aims: <ul style="list-style-type: none"> ○ to enable everyone who receives or uses the Council's services or contributes to the democratic process to do so through the medium of Welsh or English, according to personal choice. ○ to encourage the use of the Welsh language in the community. ○ to encourage others to use the Welsh language in the community.
Ymhlieth prif ddyletswyddau'r Cyngor mae: <ul style="list-style-type: none"> ○ ystyried materion cynllunio; ○ awgrymu gwelliannau yn ymwneud â phrifffyrdd; ○ cydweithio â'r heddlu i ddiogelu'r gymuned; ○ darparu addurniadau Nadolig yn flynyddol; ○ rhoi cymorth ariannol i nifer o fudiadau gwirfoddol ac elusennol; 	4 Amongst the Council's main duties are: <ul style="list-style-type: none"> ○ consider planning matters; ○ suggest improvements regarding highways; ○ work with the police to safeguard the community; ○ provide Christmas decorations every year; ○ provide financial assistance for various voluntary organisations and charities;

	<ul style="list-style-type: none"> ○ gofalu am seddau eistedd a byrddau arddangos cyhoeddus; ○ gofalu am tiroedd ac adeilad y Plas ○ gofalu am rhai cysgodfannau bws ○ penodi cynrychiolwyr ar nifer o gyrrf lleol ac allanol. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ look after public seating and notice boards; ○ Care for and maintain the Plas Building and grounds. ○ Maintain some bus shelters ○ appoint representatives to numerous local and outside bodies.
Mae gan y Cyngor 12 o aelodau etholedig, ac mae'r Clerc yn gweithio'n rhan amser.	5	The Council has 12 elected members, and the Clerk works part time.	
Mae nifer o grwpiau cymdeithasol, diwylliannol a chymunedol yn chwarae rhan flaenllaw ym mywyd yr ardal. Mae'r Cyngor yn gweithio i hyrwyddo datblygiadau cymunedol a gweithgareddau cymdeithasol gan ymateb i anghenion lleol er mwyn gwella safonau byw yn yr ardal.		There are a number of social, cultural and community groups that play a prominent part in the life of the community. The Council is working to promote community development and social activities and respond to local needs to improve the living standards in the area.	
Polisiau a mentrau	6	Policies and initiatives	<p>In devising new policies and initiatives the Council will:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ assess their linguistic effect and ensure that they are consistent with the Welsh Language Scheme; ○ promote and facilitate the use of Welsh wherever possible and will move closer to implementing the principle of equality fully at every opportunity; ○ consult with the Welsh Language Commissioner in advance regarding proposals that will affect the scheme, or the scheme of any other public body. The scheme will not be altered without the Commissioner's agreement; ○ ensure that those involved in formulating policy will be aware of the Scheme, and of the Council's responsibilities under the Welsh Language Act 1993 and the Welsh Language (Wales) Measure 2011; ○ ensure that the measures contained in the Scheme are applied to new policies and initiatives when they are implemented. <p>○ When the Council is consulted on planning applications,</p>

<p>y Cyngor yn annog ymgeiswyr i godi arwyddion dwyieithog bilingually ar safleoedd megis swyddfeydd, busnesau a siopau ac archfarchnadoedd drwy gyfeirio at natur ieithyddol yr ardal.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Pan ymgynghorir â'r Cyngor ynglŷn ag enwau strydoedd, datblygiadau ac ystadau newydd bydd y Cyngor yn cefnogi defnyddio enwau Cymraeg 		<p>the Council will encourage applicants to erect signs in bilingually in locations such as offices, businesses and shops and supermarkets by referring to the linguistic nature of the area.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ When the Council is consulted on the naming of streets, developments and new estates, the Council will support the use of – Welsh names.
<ul style="list-style-type: none"> ○ Lle mai dim ond mân wahaniaeth sydd rhwng y sillafiad Cymraeg â'r Saesneg o enw lle, stryd, ward, neu gymuned bydd y Cyngor yn cefnogi mabwysiadu'r ffurf Gymraeg. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ Where only minor differences exist between the Welsh and English spelling of place, street, ward, or community names, the Council will support the adoption of the Welsh version.
<p>Safonau ansawdd</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Bydd y Cyngor yn darparu gwasanaeth o'r un safon uchel ac yr un mor brydlon yn y ddwy iaith. 	7	<p>Standards of quality</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Services provided in English or Welsh will be of an equally high standard and equally prompt.
<p>Ymdrin â'r cyhoedd sydd yn siarad Cymraeg</p> <p>Gohebu ysgrifenedig (post ac e-bost)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Bydd y Cyngor yn croesawu gohebiaeth yn y Gymraeg neu'r Saesneg. ○ Ni fydd ateb gohebiaeth trwy gyfrwng y Gymraeg yn achosi oedi. ○ Os derbynir gohebiaeth yn y Gymraeg caiff ei ateb yn Gymraeg. ○ Bydd gohebiaeth yn dilyn sgwrs ffôn neu wyneb yn wyneb neu gyfarfod lle sefydlwyd mai'r Gymraeg yw dewis iaith person yn Gymraeg, er mae'n bosibl na chynhaliwyd y drafodaeth yn y Gymraeg. ○ Dechreuir pob gohebiaeth ag aelod o'r cyhoedd yn ei dewis/ddewis iaith lle bo hynny'n hysbys. 	8	<p>Dealing with the Welsh-speaking public</p> <p>Written communication (mail and e-mail)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ The Council will welcome correspondence in either English or Welsh. ○ Correspondence through the medium of Welsh will not in itself lead to any delay ○ Every letter received in Welsh will be answered in Welsh. ○ All correspondence following a telephone or face-to-face conversation in Welsh or a meeting where it was established that Welsh is the preferred language of the person, although the discussion may not have been held through the medium of Welsh, will be in Welsh. ○ All correspondence with a member of the public will be initiated in his/her preferred language if known.

		<ul style="list-style-type: none"> ○ Bydd pob cylchlythr a llythyr safonol i'r cyhoedd yn ddwyieithog.
Cyfathrebu dros y ffôn	9	<p>Telephone calls</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Bydd y Clerc yn rhoi cyfarchiad dwyieithog ac yn croesawu galwadau ffôn i'r swyddfa yn Gymraeg.
		<ul style="list-style-type: none"> ○ Pan ddaw swydd y Clerc yn wag bydd y Cyngor fe'i hysbysir yn cadarnhau fod sgiliau dwyieithog yn hanfodol oni bai bod y Cyngor yn gallu egluro'n iawn sut y bydd fel arall yn cynnig gwasanaeth dwyieithog i'r cyhoedd.
Cyfarfodydd cyhoeddus a drefnir gan neu ar ran y Cyngor	10	<p>Public meetings organised by or on behalf of the Council</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Croesewir cyfraniadau yn y Gymraeg neu'r Saesneg mewn cyfarfodydd cyhoeddus a gynhelir gan y Cyngor. Gwneir hyn yn glir yn y papurau sy'n galw neu'n hysbysebu'r cyfarfod. ○ Bydd unrhyw gyfarfod cyhoeddus a gynullir i drafod y Gymraeg, addysg Gymraeg, treth y Cyngor neu wybodaeth am etholiad/isetholiad lleol yn ddwyieithog. ○ Bydd pob cyhoeddusrwydd am gyfarfod cyhoeddus o'r fath yn ddwyieithog. ○ Os yw'n hysbys ar gychwyn y cyfarfod bod pawb sy'n bresennol yn siarad Cymraeg, cynhelir y cyfarfod yn Gymraeg. ○ Bydd y Cyngor yn darparu offer cyfieithu ar gyfer y di-Gymraeg, yn ôl y galw, mewn cyfarfod cyhoeddus a drefnir gan neu ar ran y Cyngor. ○ Wrth gychwyn y cyfarfod, bydd y Cadeirydd yn dwyn sylw mynchywyr at wasanaeth cyfieithu ar y pryd pan fo ar gael. ○ Bydd rhai siaradwr/wyr allweddol yn gwneud defnydd o'r Gymraeg mewn cyfarfodydd cyhoeddus a drefnir gan neu ar ran y Cyngor.

		<ul style="list-style-type: none"> <input type="radio"/> Bydd o leiaf un swyddog neu aelod etholedig yn bresennol mewn cyfarfodydd cyhoeddus i groesawu'r cyhoedd ac i ddelio ag ymholiadau, cwestiynau neu sylwadau yn Gymraeg. <input type="radio"/> Bydd unrhyw ddeunydd ysgrifenedig megis taflenni neu sleidiau sy'n cael eu defnyddio mewn cyfarfod cyhoeddus sy'n trafod y Gymraeg, addysg Gymraeg, treth y Cyngor neu wybodaeth am etholiad/isetholiad lleol yn ddwyieithog.
Cyfarfod arferol y Cyngor	11	Ordinary Council meetings
<ul style="list-style-type: none"> <input type="radio"/> Bydd pob hysbysiad a Rhaglen o gyfarfodydd y Cyngor yn ddwyieithog. <input type="radio"/> Bydd y cofnodion yn ddwyieithog. 		<ul style="list-style-type: none"> <input type="radio"/> Any written materials such as leaflets or acetates that are used in public meetings about the Welsh language, Welsh medium education, Council Tax or information about local elections/by-elections will be bilingual.
Cyfarfodydd wyneb yn wyneb gyda'r cyhoedd	12	Face-to-Face meetings with the public
<ul style="list-style-type: none"> <input type="radio"/> Pan fo Clerc ac Aelodau yn ddwyieithog, bydd y Cyngor yn croesawu cyfarfodydd gyda'r cyhoedd yn y Gymraeg neu'r Saesneg, ac yn gofalu fod trefniadau yn cael eu gwneud i alluogi unrhyw aelod o'r cyhoedd sy'n dymuno gwneud hynny i drafod materion yn y Gymraeg gyda'r Clerc. <input type="radio"/> Pan nad yw'r Clerc yn ddwyieithog, ond o leiaf rhai o'r aelodau yn ddwyieithog ac yn barod i gyfarfod ag aelod o'r cyhoedd sydd eisiau trafod yn Gymraeg, bydd y Cyngor yn croesawu cyfarfodydd gyda'r cyhoedd yn y Gymraeg neu'r Saesneg, a bydd y Clerc yn gofalu fod trefniadau yn cael eu gwneud i alluogi unrhyw aelod o'r cyhoedd sydd eisiau trafod materion yn y Gymraeg i wneud hynny gydag aelod dwyieithog o'r Cyngor. <input type="radio"/> Pan na all y Clerc na'r Aelodau siarad Cymraeg nid yw'r Cyngor yn gallu cynnig cyfarfodydd wyneb yn wyneb gyda'r cyhoedd yn Gymraeg. Er hynny, pan fo aelod o'r cyhoedd yn cysylltu â'r Cyngor yn dymuno siarad 		<ul style="list-style-type: none"> <input type="radio"/> When the Clerk and Members are bilingual, the Council will welcome meetings with the public in either Welsh or English, and will ensure that appropriate arrangements are taken to enable any member of the public to discuss matters with the Clerk in Welsh should they wish to do so. <input type="radio"/> When the Clerk does not speak Welsh, but at least some Members are bilingual and are willing to meet with members of the public who wish to discuss matters in Welsh, the Council welcomes meetings with the public in either Welsh or English, and the Clerk will ensure that appropriate arrangements are taken to enable any member of the public who wishes to discuss matters in Welsh to do so with a bilingual Member of the Council. <input type="radio"/> When the Clerk and Members don't speak Welsh, the Council cannot provide face-to-face meetings with members of the public in Welsh. However when a member of the public contacts the Council wishing to

Cymraeg, bydd y Clerc yn esbonio'r sefyllfa yn garedig a chynnig y cyfle i'r unigolyn i drafod y mater yn Saesneg neu anfon ei ymholiad yn ysgrifenedig yn Gymraeg.		speak Welsh, the Clerk will politely explain the situation and offer the individual the opportunity to discuss the matter in English or send in their enquiry in written form in Welsh.
Gwefan a safleoedd rhwydweithio cymdeithasol	13	Websites and social media sites
<ul style="list-style-type: none"> ○ Bydd cyhoeddiadau a wneir ar ran y Cyngor ar y we yn y Gymraeg a'r Saesneg. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ Announcements made on the internet on behalf of the Council will be in both Welsh and English.
Hunaniaeth gorfforaethol	14	Corporate identity
Bydd enw'r Cyngor yn Gymraeg neu'n ddwyieithog.		The Council's name is to be in Welsh or Welsh and English.
Arwyddion swyddfa'r Cyngor	15	Council Office signage
<ul style="list-style-type: none"> ○ Bydd pob arwydd gwybodaeth a godir am y tro cyntaf neu yn lle hen arwydd ar eiddo'r Cyngor yn ddwyieithog, ac felly hefyd unrhyw arwyddion gwybodaeth gyhoeddus eraill y mae'r Cyngor yn gyfrifol amdanynt. Fe fydd y ddwy iaith yn ymddangos ochr yn ochr â'r fersiwn Gymraeg ar y chwith neu uwchben y Saesneg. Bydd maint, ansawdd, eglurder ac amlygrywydd y testun yn gyfartal yn y Gymraeg ac yn y Saesneg. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ All new information signs or those replacing previous signs on Council property will be bilingual, as will any other public information signs for which the Council is responsible. The two languages will appear side by side, with the Welsh version appearing to the left or above the English. The size, quality, legibility and prominence of text will be equal in Welsh and English.
Llunio a chyhoeddi deunyddiau cyhoeddus	16	Producing and publishing public documents
<ul style="list-style-type: none"> ○ Bydd pob deunydd a anelir at y cyhoedd megis dogfennau, deunydd esboniadol neu ffurflenni grant, yn ddwyieithog gyda'r ddwy iaith yn ymddangos yn yr un ddogfen. Argreffir y ddua fersiwn ochr yn ochr lle bo'n bosibl er mwyn hwyluso croesgyfeirio, dosbarthu a chynnig dewis iaith. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ All publications aimed at the public, such as documents, explanatory material or grant forms will be bilingual with both language versions forming one document. The versions will be printed side-by-side where possible to facilitate easy cross-reference, distribution and offer language choice.
<ul style="list-style-type: none"> ○ Os bydd fersiynau Cymraeg a Saesneg yn cael eu cyhoeddi ar wahân, bydd y ddua fersiwn yn ymddangos ar yr un pryd, yn cael eu dosbarthu gyda'i gilydd a byddant yr un mor hawdd i'w cael. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ If Welsh and English versions are published separately they will appear simultaneously, be distributed together and be equally accessible.
<ul style="list-style-type: none"> ○ Bydd materion hysbysebu a chyhoeddusrwydd yn ddwyieithog. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ All Advertising and publicity activities will be bilingual.

		<ul style="list-style-type: none"> ○ Bydd hysbysebion a hysbysiadau y Cyngor, - i'w gosod yn y wasg, ar hysbysfyrddau neu mewn unrhyw gyfrwng arall, yn ddwyieithog.
		<ul style="list-style-type: none"> ○ Bydd hysbysebion swyddi yn ymddangos yn ddwyieithog mewn cyhoeddiadau Saesneg/dwyieithog ac yn Gymraeg yn unig mewn cyhoeddiadau Cymraeg gyda throednodyn yn Saesneg.
Gwobrwyd grantiau a chymorth ariannol	17	Awarding grants and financial assistance
<ul style="list-style-type: none"> ○ Yn y manylion a roddir i'r rhai sy'n bwriadu ymgeisio am gyfraniad ariannol tuag at weithgareddau lleol, bydd y Cyngor yn gwneud yn glir fod angen i ymgeiswyr ddisgrifio sut y maent yn bwriadu adlewyrchu natur ieithyddol y gymuned a'u cynulleidfa yn y gweithgaredd(au) y maent yn gofyn am gefnogaeth ariannol tuag ato(ynt). Wrth bwys o a mesur ceisiadau, bydd y Cyngor yn sicrhau fod ymgeiswyr wedi adlewyrchu natur ieithyddol y gymuned a'u cynulleidfa yn briodol yn eu cais ○ Bydd y Cyngor hefyd yn hysbysu'r ymgeisydd am y menter iaith lleol all ddarparu cyngor a chymorth ymarferol ynglŷn â chynnwys dwyieithog y gweithgaredd, gan gynnwys gwybodaeth ar unrhyw grantiau sydd ar gael at y pwrrpas hwn. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Council advertisements and notices – to be placed in the press, on notice boards or any other medium will be bilingual. ○ Job advertisements will appear bilingually in English/bilingual publications and in Welsh only in Welsh language publications with a footnote in English. 	
Gwasanaethau a ddarperir gan drydydd parti	18	Services provided by a third party
<ul style="list-style-type: none"> ○ Bydd unrhyw drefniadau a wneir gan y Cyngor i ddefnyddio trydydd bartiōn i ddarparu gwasanaethau cyhoeddus ar ei ran yn cydymffurfio â gofynion penodol y Cynllun fel a amlinellwyd gan y Cyngor. Bydd y Cyngor yn nodi pa fesurau perthnasol o'r Cynllun y bydd angen i'r trydydd parti gydymffurfio â nhw yn y manylebau tendro neu gontact. ○ Bydd angen i'r trydydd parti gadarnhau mewn ysgrifen ei 		<ul style="list-style-type: none"> ○ Any arrangements made by the Council to use a third party to deliver services to the public on its behalf will comply with the specific requirements in the Scheme as outlined by the Council. The Council will outline which relevant measures in the Scheme the third party will have to adhere to within the tendering or contract specifications. ○ The Third party will need to confirm in writing that it has

fod wedi cydymffurfio â'r mesurau perthnasol o'r Cynllun.		complied with the relevant aspects of the Scheme.
Trefniadau gweinyddol a monitro	19	Administrative arrangements and monitoring
<ul style="list-style-type: none"> ○ Mae gan y Cynllun hwn gefnogaeth lawn y Cyngor. ○ Y Clerc fydd yn gyfrifol am weithrediad y Cynllun o ddydd i ddydd o fewn y Cyngor. ○ Yn ôl y galw bydd y Clerc yn sicrhau bod canllawiau a chyfarwyddiadau ar gael i bawb sydd yn ymwneud â gweithredu'r Cynllun. ○ Clerc y Cyngor fydd yn gyfrifol am fonitro gweithrediad y Cynllun. ○ Bydd y Cyngor yn derbyn Adroddiad blynnyddol byr ar weithrediad y Cynllun, a fydd yn cael ei gyhoeddi'n lleol [e.e. y wasg leol, byrddau arddangos lleol, papur bro misol ayyb], ac anfonir copi ohono at Gomisiynydd y Gymraeg. Bydd y Cyngor hefyd yn gwahodd trigolion Cymraeg yr ardal i gynnig eu barn am y gwasanaeth a sut y gellir ei wella, trwy gadw copi cyhoeddus o'r Adroddiad yn y llyfrgell leol. ○ Bydd y Cyngor yn rhoi cyhoeddusrwydd i'r cynllun yn rheolaidd. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ This scheme has the full support of the Council. ○ The Clerk will be responsible for implementing the Scheme on a day-to-day basis within the Council. ○ According to need, the Clerk will ensure that guidelines and instructions will be available to all who are involved in the implementation of the scheme. ○ Responsibility for monitoring the Scheme will rest with the Clerk of the Council. ○ The Council will receive a brief annual report on implementing the Scheme that will be displayed locally (for example, the local press, local information boards, monthly papur bro and so on] with a copy being sent to the Welsh Language Board. Also the Council will invite local Welsh speaking residents to offer their views on the service and how it could be improved, by placing a copy of the Report in the local library. ○ The Council will publicise the Scheme regularly 	
Cwynion	20	Complaints
Dylid cyfeirio unrhyw sylwadau, cwynion neu awgrymiadau sy'n gysylltiedig â'r Cynllun i sylw: Dewi Jones, Clerc y Cyngor, Plas Machynlleth, Ffordd Pentrerhedyn, Machynlleth, SY20 8ER. Town-clerk@machynlleth-tc.gov.uk		Any comments, complaints or suggestions regarding the Scheme should be addressed to: Dewi Jones, Clerk of the Council, Plas Machynlleth, Ffordd Pentrerhedyn, Machynlleth, SY20 8ER. Town-clerk@machynlleth-tc.gov.uk
Adolygu	21	Review
Bydd y Cyngor yn adolygu cynnwys y Cynllun hwn yn flynyddol.		The Council shall review the contents of this Scheme every year.

